

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

24.06.2013 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

Вестник Капитал daily

✓ "Иновации и конкурентоспособност" ще има нова версия

http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2013/06/23/2088226_inovacii_i_konkurentosposobnost_shte_ima_nova_versiia/

Ще бъде разработена нова версия на оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност" за периода 2014 - 2020 г., която реално да отразява нуждите на бизнеса. Причината е, че в публикувания преди месец вариант забележките му не са отчетени. Това коментира министърът на икономиката и енергетиката Драгомир Стойнев пред парламента. По думите му ревизирият документ ще бъде представен за обсъждане на тематичната работна група до края на юни. От изказването на Стойнев обаче не стана ясно какви са конкретните препоръки на бизнеса към европрограмата. Успоредно с това министерството ще се опита да ускори усвояването на средствата, предвидени за сегашния програмен период, тъй като има риск България да изгуби 90 млн. евро по "Конкурентоспособност".

Нарушен диалог

Проектът на обща стратегия на оперативната програма, която в следващия период ще се фокусира и върху иновациите, беше публикуван от управляващия орган в края на май. Той определя като приоритети клъстерирането в области, в които имат висок потенциал за растеж и износ, насърчаването на новите технологии в предприятията и повишаването на енергийната и ресурсната им ефективност, както и използването на дялови и дългови инструменти, насочени към приоритетните икономически области. Предвидени са конкретни мерки за постигане на всяка от трите цели. Този вариант на програмата обаче не отчита направените препоръки от страна на бизнеса и браншовите организации, който ще бъде основен ползвател на средствата, смята Стойнев. Освен това е било проведено само едно заседание на тематичната работна група. Според министъра това е създадо напрежение между управляващия орган и заинтересованите страни и е бил нарушен диалогът. С въстпването си в длъжност новото ръководство на Министерството на икономиката и енергетиката и управляващия орган стартира нов диалог с бизнеса, за да отрази по-пълно действителните нужди на българската икономика, посочиха от ведомството.

Промени

Промени има и в ръководството на управляващия орган - преди седмица за директор на главна дирекция "Европейски фондове за конкурентоспособност" беше назначена Ели Милушева. Дотогава управлението на програмата беше поверено на зам.-министъра на икономиката Ирена Младенова, която в края на март на практика пое функциите на директора на въпросната дирекция Кирил Гератлиев. Въпреки че най-вероятната причина за промяната тогава беше слабо усвояване на средствата по програмата, официални мотиви не бяха обявени. От министерството само посочиха, че по принцип ръководител на програмата е ресорният зам.-министър, но тъй като такъв не е имало в министерството на Делян Добрев, управлението е било възложено на директор. След изборните промени във ведомството сега управляващият орган отново се поема от директор.

Междувременно подготвяното по време на служебното правителство увеличение на авансовите плащания към бенефициентите по програмата също стана факт. Съгласно заповед на икономическия министър от миналата сряда компаниите ще могат да получават до 65% от стойността на безвъзмездната помощ в аванс, а в случай че предоставят банкова гаранция - до 95%. Това ще важи за договори, сключени след 18 май 2013 г., когато е взето решението от Министерския съвет. Бенефициентите ще имат възможност да включват в междинните си отчети изплатените аванси по договори с изпълнители. Това е една от мерките, планирани от правителството, които целят да ограничат загубите на еврофондове.

Вестник Стандарт

✓ Малкият бизнес vs. триглава ламя

http://www.standartnews.com/biznes-biznes/malkiyat_biznes_vs_triglava_lamyia-193612.html

Триглава ламя изпива силите на дребния бизнес у нас. Чиновници, банки и чужди компании морят предприемачите ни. Това е основната причина за големия брой фалити - 36,8% от всички съществуващи малки и средни предприятия, сочи доклад на Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средните предприятия (МСП) на тема "Предприемачество и иновации в МСП - анализ и перспективи".

Проучването и обобщените данни бяха представени от д-р Ралица Ганева от СУ "Кл. Охридски". Според тях колкото по-малка е една фирма, толкова по-трудно се справя тя не само с кризата, но и с всекидневните проблеми. А малки според доклада са 99,8 на сто от регистрираните у нас компании. 23% от микропредприятията и 19% от малките фирми трудно комуникират с общинските и държавни институции, докато за по-големите това не е проблем. Така стоят нещата и с митниците, където централната администрация пречи еднакво на всички.

Микрофирмите най-трудно се справят с данъчните - почти всяка втора е имала сблъсък с тях, както и всяка четвърта при малките. С общините нещата са още по-зле. Родните дребни предприемачи не са конкурентоспособни и поради невъзможността да инвестират и да модернизират бизнеса си. Само 27% са правили вложения в технологично

обновяване през последните години. Те са купували машини с малки суми спестени пари, защото банките им отказват кредити, сочи проучването. Тъй като не могат да се развият и да излизат на по-широките чуждестранни пазари, българските МСП произвеждат краен продукт (предимно стоки и услуги), предназначен за местния пазар. Докато навсякъде по света дребните фирми са сателити на големите производители и техни подизпълнители, произвеждайки детайли и оборудване за крупни заводи. Липсата на мащабни производства у нас е другата причина дребните предприемачи да се затварят в пашкула на местното търсене. При малък и западащ пазар като нашия, не е чудно, че постепенно те снижават критериите и конкурентоспособността си.

Предприемачите нямат мотивация да растат и да се развият, нямат дългосрочни стратегии и затова лесно са измествани от чужди производители. И в такива случаи изходът е един - фалит и присъединяване към армията на безработните.

✓ Връщат осигуровки на млади работници

<http://www.standartnews.com/balgariya-obshtestvo/vrashtat-osigurovki-na-mladi-rabotnitsi-193643.html>

Освобождаване до две трети от осигурителните вноски планира държавата, за да насърчи фирмите да наема млади безработни.

Социалното министерство предвижда тази мярка в Закона за насърчаване на заетостта от началото на 2014 г. Според нея на работодател, назначил безработен на възраст до 29 г., ще му се покриват през първите 6 месеца 30% от осигуровките, през вторите 6 месеца - 50%, а за следващите 6 месеца - 75%. По този начин, от една страна, се намаляват разходите за труд на фирмата, а от друга, се стимулира по-дългото задържане на новоназначените.

Друга мярка са 12-месечните стажове за младежи, които повече от една година са били без работа и са поддържали регистрацията си като безработни на трудовата борса. За такива работници държавата ще покрива минимална заплата плюс осигуровките. Стажантите задължително ще трябва да имат и наставник, като такъв може да бъде и самият работодател.

В момента наставници може да бъдат само служители на фирмата, но не и работодателите. Това лишаваше едноличните търговци от възможността да се възползват от субсидиите за наемане на млади хора за чиракуване. За да бъдат наставници и да получават месечна добавка от 140 лв. обаче, работодателите трябва да отговарят на условията за квалификация по съответната професия и занаят.

Във вторник социалният министър Хасан Адемов ще се срещне със синдикатите и работодателите, за да обсъди тези мерки, както и необходимите промени в Кодекса на труда. Те предвиждат да се въведе статутът на стажантския договор. Това ще бъде особен вид трудов договор, който ще влиза в осигурителния стаж на хората. Липсата на такъв тип договори в законодателството в момента кара фирмите да използват различни практики - те наемат стажанти на срочни трудови договори или на граждански. Много често обаче стажанти работят без никакви договори и заплащане. Така те не могат да докажат, че имат някакъв опит, когато кандидатстват за постоянна работа.

Вестник Труд

✓ Енергетиката - цъкащата бомба в икономиката

<http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=2085790>

Един от най-големите и дългосрочни проблеми на българската икономика е свързан с кризата в енергетиката. Изменението на енергийните цени и сметките на гражданите бяха спусъкът, който изстреля хората на улицата в началото на тази година и доведе до сложни политически промени. Ясно е, че енергетиката страда от структурни дефекти, възникнали вследствие на неразумни политически решения. Тези деформации се лекуват само с радикални, хирургически решения.

Енергетиката стои в основата на икономиката. Следователно не можем да очакваме, че икономиката ни ще бъде конкурентоспособна, че жизненият стандарт на гражданите ще се повишава и ще се гарантира просперитет на нацията.

Двете ключови погрешни политически стъпки, по хронология са следните:

- Решение на правителството на Иван Костов за модернизиране на тецовете "Марица" 1 и 3 при условия за гарантирано изкупуване на произведената енергия. Мощността на централите е 1570 мегавата, а енергията се изкупува при средна цена 120 лв./мегаватчас.

- При изисквания "зелената енергия" през 2020 г. да достигне до 20 на сто от консумацията до 2012 г. основно по време на правителството на Бойко Борисов бяха въведени в експлоатация 860 мегавата ветрови централи при цени от 130 до 190 лв./мегаватчас и 1040 мегавата фотоволтаици при цени на енергията от 236 до 699 лв./мегаватчас. Отново при условия за задължително изкупуване.

В същото време цените на енергията от АЕЦ са на стойност 42,30 лв./мегаватчас, съответно при мощност - 2000 мегавата.

Скъпата енергия ще нараства

В момента в енергосистемата 3500 мегавата са с договори за задължително изкупуване на високи цени. Това негативно явление се мултиплицира от факта, че се наблюдава спадаща консумация, вследствие на пререструктуриране на икономиката и политиката за повишаване на енергийната ефективност, тоест делът на задължително изкупуваната "скъпа" енергия ще нараства като дял в общото потребление.

Недомислието на политическите решения се подсилва и от световните тенденции, че цените на "зелената" енергия намаляват с високи темпове.

Единственият шанс за България е чрез системни решения да се търсят ценови промени, съобразени с пазарните условия. Аксиоматично е, че цената на електроенергията се определя на международните пазари. Проблемите в енергетиката са

структурни. Политическите решения за намаляване на цената на енергията за бита с 5 на сто задълбочават структурната криза.

Продължава непазарното и дискриминационно кръстосано субсидиране на цената за бита за сметка на увеличение на цената за бизнеса. Косвено кръстосано се субсидира и топлоподаването към домакинствата. Ние натоварваме икономиката с твърде високи допълнителни разходи. Резултатът, който може да се очаква:

- **повишение** на цените на продукцията за вътрешния пазар, което ще се прехвърли върху потребителя, и
- **намаление** на конкурентоспособността на продукцията за износ, което ще се отрази негативно на търговския баланс, ще доведе до загуба на работни места и оттам - на просперитет в икономиката.

Жизненият стандарт ще намалява

Кумулативното въздействие на двете явления е влошаване на жизнения стандарт.

Другият стратегически погрешен подход е намаляване на цените на мрежовите тарифи. Играчите в енергийната система няма да могат да набират средства, за да се възпроизведат, да предлагат качествени услуги, да въвеждат "умни мрежи" и други нови технологични решения.

Административното намаляване на цената на "зелената" енергия с 40 на сто е също икономически дълбоко недалновидно. България ще бъде въввлечена в съдебни процеси, които освен до финансови загуби ще доведат до ново сриване на образа на страната като инвестиционна дестинация.

В резултат на политически решения в смъртоносно болната енергосистема могат да се открият следните негативи:

- Липсва цялостна концепция за структурата на енергетиката;
- Налице е неликвиден, олигополен енергиен пазар, симулира се либерализация на пазара, 7-годишните намерения за електроенергийна борса са се продънили;
- Непредвидими, немотивирани и подвластни на различни влияния ценови решения, както за енергийните компании, така и за бизнеса, и за домакинствата;
- Административното определяне на ниски цени за битовото потребление дават погрешни сигнали за енергийна ефективност или за ползване на други ефективни енергоресурси;
- Грешните ценови сигнали водят до грешни дългосрочни инвестиционни решения и т.н., и т.н.

Изводът е, че сме заложили **бомба с цъкащ механизъм под българската икономика**.

Какво е възможното решение?

Има два прецедента в икономическата история, които за радост са в две държави с подчертано пазарно мислене и поведение - Великобритания и САЩ. Когато крупни компании със сериозно влияние върху икономиката на страната са в тежко състояние, те са изкупени от съответните правителства.

След като държавата е "санирала" тези фирми с различни механизми, тя ги е продала отново на частни инвеститори при нови ценови условия. Може би това е радикалният начин да изрежем тумора в енергийната система, възникнал вследствие на политическите решения - държавата да изкупи правата по договорите или собствеността на ТЕЦ "Марица" 1 и 3, както и на централите за зелена енергия. След като държавата "санира" енергийните гиганти, тя може да ги продаде на частния бизнес при нови договорни условия.

На основата на това решение можем да върнем ценообразуването в патримониума на пазарните механизми и **да обезвредим цъкащата бомба!** Проблемът е откъде да се вземе този сериозен финансов първичен ресурс за подобна сложна операция.

Какви са възможните финансови механизми за набиране на този ресурс?

Могат да се предложат поне три финансови механизма за набиране на необходимия ресурс. Добре обусловени и относително лесно реализирани.

Същите могат да се ползват самостоятелно или в определена комбинация - въпрос на разумно и добре обмислено политическо и пазарно решение. Чувствителността на финансовите пазари към подобни операции и възможното въздействие върху ценовите условия при тяхната реализация ни ограничава в тяхното предварително публикуване, но при интерес на изпълнителната власт могат да бъдат предоставени.

Лечението на политическите грешки с предложени радикален механизъм ще позволи да поставим енергетиката на здрава основа, на пазарни принципи и да постигнем необезпокояван растеж и очакван просперитет на икономиката и обществото.

[Вестник 24 часа](#)

✓ Колко нестабилност може да понесе българската икономика

<http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=2085782>

ЕМИЛ ХЪРСЕВ

Държавата има един апарат, работещ независимо от политиката, която го управлява. Но когато има политическа несигурност, вакуум на властта, държавният апарат работи на един санитарен минимум.

Как влияе това на икономиката? Тя, разбира се, не зависи от държавата за всяка една своя поръчка, автономна е в една достатъчно голяма степен, слава богу. Забавят се обаче инвестиционни проекти, включително такива, които бяха анонсирани, и това е естествено - никой не предприема решения, преди да е наясно какво се случва в един достатъчно дълъг хоризонт.

И тази нестабилност, която продължава от март насам, вече се чувства осезателно в икономиката.

По косвени сигнали, като потреблението на електроенергия, вече забелязваме един много сериозен спад на икономическата активност. Това може да ни доведе до загуба на брутен вътрешен продукт.

Точно затова е необходимо да се гарантира поне минималната стабилност за този най-важен за българската икономика сезон, какъвто е лятото. Ние сме доста сезонна икономика с класически летен цикъл. Не става дума само за туризма - през лятото активно работят селското стопанство, преработващата промишленост. Образно казано, компот от череша се прави през лятото, не през октомври, нали.

В момента никой не може да направи прогнози за ръста на икономиката тази година, защото не е ясно с каква програма ще се управлява в бъдеще. А за нормален икономически климат трябва стабилност. Как да се стигне до нея, аз не мога да кажа, не съм вещ в политическите въпроси.

Факт е, че изборите не създадоха достатъчно стабилен политически модел. Факт е също, че планът "Орешарски" дава надежди за разумна стабилизационна политика, която да даде свобода за бизнеса. Забележете, че тази свобода означава повече възможности и по-малко риск. Несигурността намалява свободата, защото расте рискът - това е класическа икономическа теза. Само законът прави бизнеса свободен.

Но какво да се прави, в половината европейски страни и не само в тях се случват подобни социални процеси. И забележете, не може да се изведе някакъв общ модел за връзка между икономически причини и социални последици. Въпреки че Бразилия е една от най-бързо растящите икономики в света, която по прогнозни данни за миналата година изпреварва Китай, там има масови протести. Протестите продължават и в Турция. А това е най-бързо растящата икономика в Европа. Ясна е разликата с българската, която, слава богу, че изобщо расте.